

21.12.16

התערבות עבודה קהילתית בהתחדשות עירונית

סיכום שנת 2016

50 עובדים סוציאליים קהילתיים ב - 18 ישובים דיווחו על מעורבותם בהתחדשות עירונית, במסגרת עבודתם במחלקות לשירותים חברתיים.

ב - 6 ישובים מעורבים גם **מרכזי הגישור הקהילתיים** בפעילות זו.

- ❖ העובדים נתנו סיוע לכ - **9,600 בתי אב ב- 106 מתחמים** של פינוי בינוי ותמ"א 38.
- ❖ לפי דיווחי העובדים המתחמים שטופלו מאופיינים באוכלוסייה **במצב סוציו אקונומי נמוך**.

- כ- 20-15% מהדיירים במתחמים שטופלו הם דיירי דיור ציבורי, לעתים אף למעלה מ- 50% לפחות 30% מהתושבים בשכונות הללו מטופלים במחלקות לשירותים חברתיים.
- כ- 20% מהתושבים הינם קשישים - חלקם סיעודיים ותשושים, לעתים אף מעל 50%.
- לפחות 20% מהתושבים הינם עולים חדשים אשר מתקשים להתנהל בשפה העברית.

הסיוע לתושבים

- **830 תושבים השתתפו ב - 33 קורסים וסדנאות*** לזעדי בתים ופעילים שכונתיים על מנת לתת להם כלים להוביל תהליכי התחדשות ולהשפיע על מהלכי התכנון באופן שיתאימו לצרכי התושבים.
- התקיימו **175 מפגשי הסברה** (שנעשו בשיתוף עם גורמים נוספים) בהם השתתפו כ - **4,550 תושבים**, בהם ניתן מידע מהצוותים העירוניים ומהמתכננים לגבי: מדיניות, נהלים והליכי התכנון הרלבנטיים למתחם / שכונה.
- סיוע במיציאת זכויות לתושבים המתקשים להשמיע את קולם בתהליך ולקדם את האינטרסים שלהם.

-----
* הקורסים והסדנאות כוללים: מידע על המדיניות הנהוגה בהתחדשות עירונית, הליכי התכנון בכלל וסטטוס התכנון בישוב / שכונה בפרט, סוגיות משפטיות, תכנוניות, כלכליות ייחודיות לפינוי בנייני ותמ"א 38, בניית הסכמות ויישוב סכסוכים, ניהול התהליך וניהול כספי נכון, חשיבות ייצוג משפטי מטעם ועוד.

- סיוע בהתארגנות בניינים - בניית הסכמות, טיפול בקונפליקטים (בין דיירים שכנים ובין דיירים לזים), בניית נציגות, הדרכה וליוי.
- **2,270 בתי אב קבלו סיוע בשל תופעות של ניצול ו/או החתמה על מסמכים פוגעניים, וסיוע במצבים של חוסר אונים בתהליך בו אינם יודעים איך להגן על הנכס היחיד שלהן.** במקרים אלה נדרשה התערבות של גורם עירוני מוסמך שידריך את התושבים. (ראו פרוט למטה**)
- **1,310 בתי אב קבלו ליווי אישי** וסיוע במקרי משבר, כמו: קשישים שנקלעו לחרדה של גירוש מהבית בשל קושי הבנת התהליך, עולים חדשים שנדרש להם תרגום והסברה, סכסוכים בין שכנים וכד'.
- **ליווי פעילים דיירי דיור ציבורי** לפעילות ציבורית והשפעה על מדיניות שתבטיח חזרתם לשכונות המוצא שלהם בסיוע הבנייה בהתחשב במצבם הכלכלי.

מעורבות העובדים כללה גם

- השתתפות בישיבות וועדות היגוי להתחדשות עירונית בישוב/שכונה.
- מיפוי מתחמים (איסוף מידע וניתוח) ועריכת סקר צרכים ועמדות של התושבים ביחס להתחדשות עירונית בשכונה/מתחם.
- סיוע בארגון מפגשים לשיתוף הציבור בתכנון, החל מתכנון המהלך, פרסום וגיוס משתתפים ועד להנחיית קבוצות מיקוד ועיבוד התובנות התכנוניות. מושם דגש על שילוב אוכלוסיות מוחלשות בתהליך ודאגה שקולם ישמע.
- הצפת הקושי של אוכלוסייה מוחלשת לעמוד בהוצאות תחזוקה עתידיות בבניינים החדשים, מה שעלול להביא לדחיקתם מחוץ לעיר ו/או לשכונות מצוקה אחרות.
- בניית כלים כמו: שאלון צרכים ועמדות, טופס פרופיל המרכז ומסכם את הנתונים והמידע על כל בניין, הפקת דפי מידע והסברה על תהליך התחדשות עירונית ועוד.

** תופעה כלל ארצית רחבה - כניסת קבלני חתימות שמבטיחים הבטחות שונות לדיירים, מחתימים על הסכמים מבלי שהתושבים מבינים למה התחייבו, ללא הגבלת זמן ועוד. דוגמאות:

- תושבים הוחתמו לפני למעלה משנה על הסכם, אבל המסמך אינו בידיהם, לא הבינו על מה חתמו, וניתנו להם הבטחות שונות בע"פ.
- תושבים מוחתמים ללא עו"ד שמייצג אותם מטעמם.
- תושבים חותמים תחת לחץ בשל הטרדות חוזרות ונשנות בשעות שונות לאורך היום והערב המאוחרות, ולעתים אף תחת איומים בתביעות משפטיות.
- נשמעות טענות על מתן תשלום ו/או הטבות שונות תמורת חתימה.
- לעתים נעשו החתמות כפולות מבלי שהתושבים הבינו את משמעות העניין.
- נוצרים קונפליקטים שהולכים ומסתבכים בין שכנים, בין קרובי משפחה ועוד.

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף לשירותים חברתיים ואישיים

